

Mahatma Gandhi University
Restructured Syllabus-PGCSS
MODEL QUESTION PAPER

M.A Programme in Sanskrit (Special) Vyakarana.

Semester-IV

Course- XVI Core-XV1 -Mahabhasya-III

Text-Mahabhasya Ahnikas-8&9

Time-3 Hours

Maximum Weights-30

अधोनिर्दिष्टेषु पञ्च प्रश्नानामुत्तराणि एकपुटमनतिक्रम्य उपन्यस्यत-

१. 'स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ'- इति सूत्रे वत्करणं किमर्थम्?
२. 'अचः परस्मिन् पूर्वविधौ'- इत्यत्र अच इति किमर्थम्?
३. 'न पदान्तद्विर्वचनवरेयलोप.....'इति सूत्रे यलोपस्य किमुदाहरणम्?
४. 'द्विर्वचनेऽचि' -इति सूत्रे अचि इत्यस्य किं प्रयोजनम्?
५. सिद्धं तु स्थानिसंज्ञानुदेशादान्यभाव्यस्य -विशदयत।
६. 'तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य'- इति सूत्रे निर् इति उपसर्गग्रहणस्य किम् प्रयोजनम्?
७. उपधासंज्ञायामल्ग्रहणमन्त्यनिर्देशश्चेत्संघातप्रतिषेधः-विशदयत।
८. 'वृद्धिर्यस्याचामादिस्तद्वृद्धम्'- इति सूत्रे वृद्धिग्रहणं किमर्थम्? (1x5=5 Weights)

अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि पुटद्वयमनतिक्रम्य उपन्यस्यत-

९. 'अचः परस्मिन् पूर्वविधौ'- इति सूत्रे परस्मिन् इति किमर्थम्?
१०. एकदेशविकृतमन्यत्वात्सिद्धम्-किम्?
११. 'प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणम्'- इति सूत्रे प्रत्ययग्रहणस्य किं प्रयोजनम्?
१२. 'स्वं रूपं शब्दस्याशब्दसंज्ञा'- इति सूत्रे रूपग्रहणं किमर्थम्?
१३. अयुक्तोऽयं निर्देशस्तत्कालस्येति - विशदयत।
१४. 'आदिरन्त्येन सहेता' इति सूत्रं भाष्यदिशा व्याख्यात।
१५. येनविधिस्तदन्त्यस्येति चेद्ग्रहणोपाधीनां तदन्तोपाधिप्रसङ्गः- विशदयत।

१६. सिद्धं तु प्रसक्तादर्शनस्य लोपसंज्ञित्वात्- विशदयत। (2x5=10
Weights)

अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नत्रयमुपन्यस्यत-

१७. 'अचः परस्मिन् पूर्वविधौ'- इति सूत्रे विधिग्रहणस्य प्रयोजनं विशदयत।

१८. 'स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ'- इति सूत्रं भाष्योक्तदिशा व्याख्यात।

१९. 'द्विर्वचनेऽचि'- इति योगस्य प्रयोजनानि कानि ?

२०. 'अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः'- इति सूत्रं भाष्योक्तदिशा विशदयत।

२१. 'प्रत्ययस्य लुक्श्लुलुपः'- इति सूत्रे प्रत्ययग्रहणस्य प्रयोजनमुक्त्वा सूत्रं विशदयत।

२२. 'तपरस्तत्कालस्य'- इति सूत्रं नियमार्थम् आहोस्वित् प्रापकम् इति विशदयत।

(5x3=15 Weights)